

**Bērnus
AUG**

No agrīnas risku atpazīšanas līdz savlaicīgam atbalstam:

vienotas bērnu attīstības atbalsta
sistēmas veidošana Latvijā

Sigita Sniķere
Valsts kancelejas
Pārresoru koordinācijas departaments

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

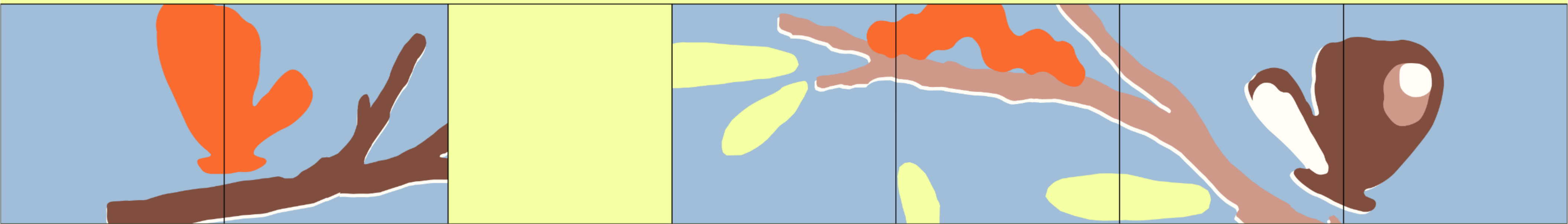

Valsts kanceleja

Agrīnai preventīvai rīcībai jāklūst par Latvijas ilgtspējības pamatprincipu

**Bērni, kuri šodien ir mūsu pirmsskolās,
2050. gadā būs 25–30 gadus veci.**

Tas, kā mēs šodien pamanām un atbalstām bērna attīstību, ietekmēs Latvijas sabiedrību vēl pēc vairākām desmitgadēm.

Ģimenes ir dažādas

Atbalsta sistēma nedrīkst balstīties pieņēmumā, ka ikvienai ģimenei ir pietiekami daudz laika, zināšanu un resursu pašai atrast speciālistus un savienot dažādas institūcijas.

Reģionu nevienlīdzība

Sarūkošais iedzīvotāju skaits reģionos apgrūtina izglītības, veselības aprūpes un citu pakalpojumu nodrošināšanu, taču bērna iespēja saņemt savlaicīgu atbalstu nedrīkst būt atkarīga no dzīvesvietas vai speciālistu pieejamības tās tuvumā.

Ekonomiskais slogs

Sarūkošā dzimstība nozīmē, ka uz šodienas bērniem nākotnē gulsies arvien lielāks ekonomiskais un sociālais slogs, jo sabiedrībā būs mazāk darbspējas vecuma cilvēku.

Lai veicinātu demogrāfiju, ar rīcību jāparāda, ka ģimenes ir gaidītas.

Jo agrāk bērnam tiek pamanītas vajadzības un nodrošināts atbalsts, jo mazāka ir iespēja, ka grūtības vēlāk pāraugs sarežģītās izglītības, veselības vai sociālajās problēmās.

Bez strukturētiem skrīninga instrumentiem pamanāma neliela daļa attīstības risku, izmantojot skrīningu – ap 80% agrīno risku

1 no 4 bērniem

ir vismaz viens risks attīstībā

1 no 7 bērniem

ir būtiski kavējumi attīstībā

Laicīgi nesniegts atbalsts vienā jomā, piemēram, valodā, var radīt sniega bumbas efektu:

bet bez pierādījumos balstītām atbalsta metodēm bērnam nodrošinātais atbalsts var nebūt efektīvs

Bērns dusmojas, kliež vai noslēdzas, jo nespēj paskaidrot, ko vēlas

Bērns saņem vairāk aizrādījumu, mazāk pacietības un retāk tiek iesaistīts rotaļās.

Bērns pamana, ka citiem izdodas vieglāk, un kļūst nedrošāks par savām spējām.

Viņš mazāk runā, retāk iesaistās un izvairās no situācijām, kurās grūtības kļūst redzamas.

Samazinās iespējas attīstīt valodu, sociālās prasmes un sekmīgi mācīties.

Jaunietis var neizmantot izglītības un darba iespējas, kurām pēc savām spējām būtu piemērots.

Jūs, pedagogi, pamanāt, bet..

Vecāks neieklausās

Pedagogam ir ikdienas novērojumi, zināšanas un profesionāla nojauta, taču nav vienota, strukturēta instrumenta, uz kuru atsaukties sarunā ar vecākiem vai speciālistiem. Viņa teiktais var tikt uztverts tikai kā subjektīvs viedoklis.

Rīcība seko novēloti

Grūtības bieži aktualizē tikai 5–6 gadu vecumā, kad sākas steidzama gatavošanās skolai.

Nav skaidrs, ko darīt pēc grūtību pamanīšanas

Trūkst vienota rīcības ceļa un atbildības sadale. Kam nodot informāciju, kurš uzņemas atbildību, kurš runā ar ģimeni un kas seko, ja vecāks vai ģimenes ārsts neiesaistās?

Pedagogiem trūkst būtiskas informācijas par bērnu

Vecāki ne vienmēr informē pirmsskolu par bērna diagnozi, veikto izpēti, speciālistu rekomendācijām vai jau izstrādātu atbalsta plānu. Pedagogam jāstrādā ar bērnu, nezinot visu, kas palīdzētu viņu labāk saprast un atbalstīt.

Vienota agrīnā preventīvā atbalsta pakalpojumu sistēma bērnu attīstībai

Bērnš aug

01 skrīnings

BAASIK (Bērnu agrīnās attīstības skrīninka instrumentu komplekts) risku identificēšanai.

Ģimenes ārstu profilaktiskās apskates skrīninga ieviešanai.

02 rezultāti

Sistēma skaidri atspoguļo rezultātus pa attīstības jomām.

Skaidras rekomendācijas ģimenes ārstam, vecākiem, pedagogiem.

03 atbalsts

Balstoties uz bērna profilu, tiek izveidots individualizēts atbalsta plāns.

Bērniem ar vairākiem riskiem attīstībā multiprofesionālās komandas vadībā:

1. Padziļinātā izpēte
2. Intervences
3. Progresu vērtēšana

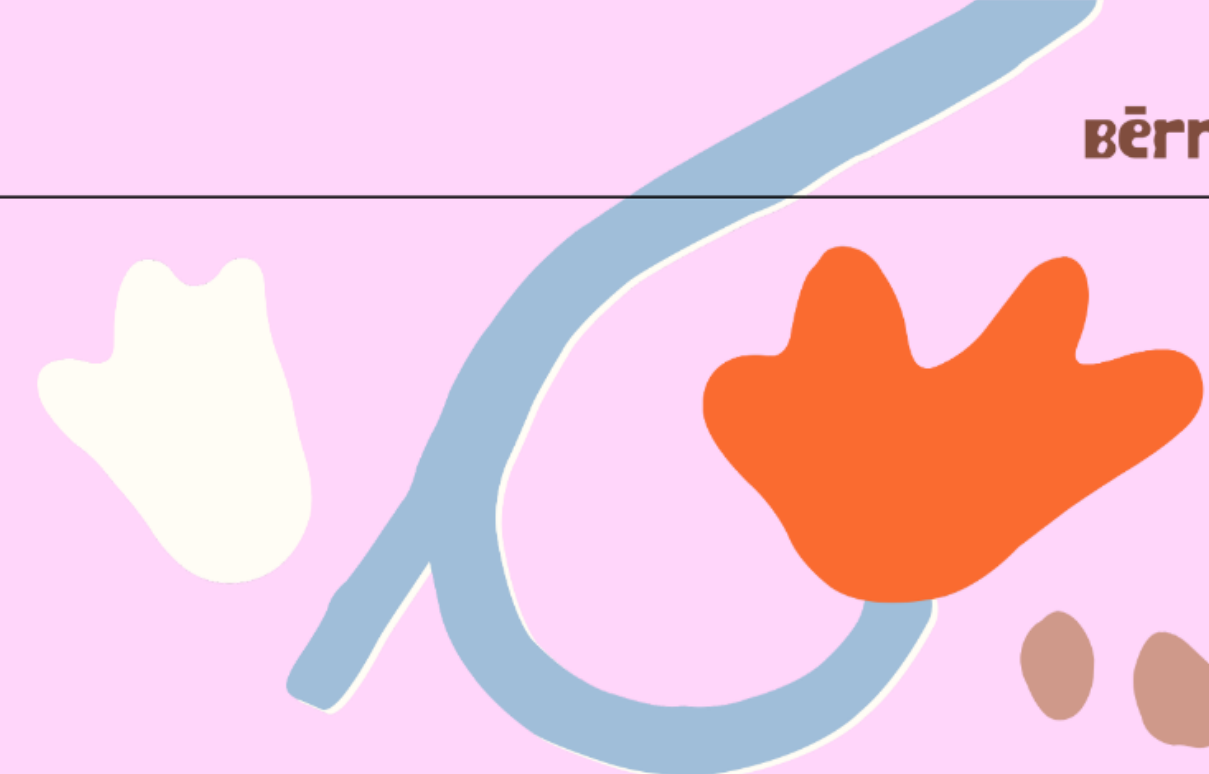

04 dinamika

Katra bērna attīstību turpina novērot reizi gadā.

BAASIK

Bērnu agrīnās attīstības skrīninga instrumentu komplekts

Identificē iespējamās attīstības riskus veselības un izglītības jomās bērniem vecumā no 1-6 gadiem.

Latvijā izstrādāts, zinātniski pamatots rīks.

Izstrādāja starpdisciplināra zinātnieku grupa no LU, RSU, BKUS, LiepU prof. M. Raščevskas vadībā un validēja 1000 bērnu izlasē.

Apvieno vecāka, pedagoga, bērna spēju un prasmju testa, kā arī ģimenes ārsta sniegto informāciju.

Digitāls, nodrošinot vienotu pieejamību visā Latvijā, drošu datu uzkrāšanu un informācijas pēctecību starp iesaistītajām pusēm.

Vienots rīcības algoritms ar bērna rezultātiem atbilstošām rekomendācijām vecākiem, pedagogiem un ģimenes ārstam.

BAASIK nosakāmās attīstības risku jomas

saskaņotas ar SSK-10/11 traucējumu kategoriju sistēmu

Intelektuālās spējas

Disociāla uzvedība

Matemātikas pamati

Runa un valoda

UDHS un / vai autiskais
spektrs

Lasīšanas pamati

Adaptīvā uzvedība

Lielā un sīkā motorika

Rakstīšanas pamati

Opozicionāri izaicinoša
uzvedība

Trauksme un nomāktība

Komunikācija

1

Autorizēšanās savā profilā vietnē bernsaug.gov.lv

Pieklūve bernsaug.gov.lv notiks, izmantojot drošu elektroniskās identifikācijas risinājumu.

2

Bērna novērtēšana

1 – 2 gadus veci bērni

1

Vecāks

Aizpilda Vecāku aptauju balstoties uz bērna novērojumiem ikdienā.

Visas sadaļas ieteicams aizpildīt 2 mēnešu laikā. Pēc to aizpildīšanas vecāks saņems atgādinājumu pierakstīt bērnu uz profilaktisko apskati pie ģimenes ārsta.

2

Ģimenes ārsts

Profilaktiskās apskates laikā iepazīstas ar vecāku sniegto vērtējumu un, ja nepieciešams, papildina tos ar savu novērtējumu. Sistēmā tiek saglabāts gan vecāka, gan ģimenes ārsta vērtējums.

3 – 6 gadus veci bērni

1

Bērna spēju un prasmju tests

Īpaši apmācīts speciālists vada Bērna spēju un prasmju testu.

2

Pedagogs

Aizpilda Pirmsskolas pedagoga aptauju, balstoties uz bērna novērojumiem izglītības iestādes vidē.

3

Vecāks

Aizpilda Vecāku aptauju balstoties uz bērna novērojumiem ikdienā.

Viens pedagogs izvērtē līdz 10 bērniem

Aptauja līdz 30 min

4

Ģimenes ārsts

Noslēdz skrīningu, balstoties uz vecāka un pedagoga vērtējumu, bērna spēju un prasmju testa rezultātiem un profilaktiskās apskates laikā iegūto informāciju

3

Rezultāti

Sistēma apkopo rezultātus vairākās bērna attīstības jomās un palīdz identificēt attīstības riskus katrā no tām.

4

Rekomendācijas

Riski 1-2 attīstības jomās

Ģenerētas bērna attīstībai piemērotas rekomendācijas un, ja nepieciešams, nosūtījumu turpmākai izvērtēšanai vai atbalstam.

5

Bērnu attīstības multiprofesionālā speciālistu komanda

Riski >2 attīstības jomās

Pediatra vadībā tajā strādā psihologi, logopēdi, fizioterapeiti, ergoterapeiti, speciālie pedagogi u.c. eksperti, kas padziļināti izvērtē bērna attīstību un kopā ar ģimeni izstrādā piemērotāko atbalsta plānu.

Bērns aug informācijas sistēma www.bernsaug.gov.lv

Sadarbspējas izveide ar esošajām informācijas sistēmām:

- Valsts izglītības informācijas sistēma
- E-veselība
- Vadības informācijas sistēma
- Ārstniecības iestāžu reģistrs un Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrs
- Fizisko personu reģistrs

Katram sistēmas lietotājam būs sava darba vide, kurā redzama tikai viņa lomai un bērna atbalstam nepieciešamā informācija

Precīzi definēti datu uzkrāšanas, piekļuves un izmantošanas nosacījumi: personas datu apstrādes mērķi, apstrādājamo datu apjoms, subjektu loks.

DANIELS BERTĀNS

Dzimšanas datums: 16.10.2020
Vecums: 5 g. 3 m.
Deklarētā / norādītā dzīvesvietas adrese: Elizabetes 12a-3, Rīga, LV-1010

Vecāku kontaktinformācija

Māte: +371 23665655,
silvija.bertane@gmail.com

Tēvs: +371 29995444,
jēkabs.bertans@gmail.com

PII "ZELTA ATSLĒDZIŅA"

"Vispārējās pirmsskolas izglītības programma"
Programmas kods: 01011111

Grupa: "Taurenīši"
Pedagogi: Kristīne Saulnese
Emīlija Kokorēvica

Bērna attīstības raksturojums

Iepriekšējā
novērtējuma rezultāti:

Gala slēdziens

Motoriskā
koordinācija (MOT)

Kognitīvas spējas (KOG)

Adaptīva uzvedība (ADAP)

Receptīva valoda (RV)

Ekspresīva valoda (EV)

Skaņu izruna (SK)

Komunikācijas grūtības
(autisms) (KG/A)

Izsniegtie pedagoģiski medicīniskās komisijas

Datums ↓

Ieteikumi

06.08.2025

Individuāls mācību plāns

17.09.2025

Emocionālās uzvedības korekcija

10.10.2025

Integrēta izglītība vispārējā grupā

17.09.2025

Emocionālās uzvedības korekcija

Īpašas kopšanas nepieciešamība

Pazīme par īpašas kopšanas nepieciešamību

Bērnu spēju un prasmju tests

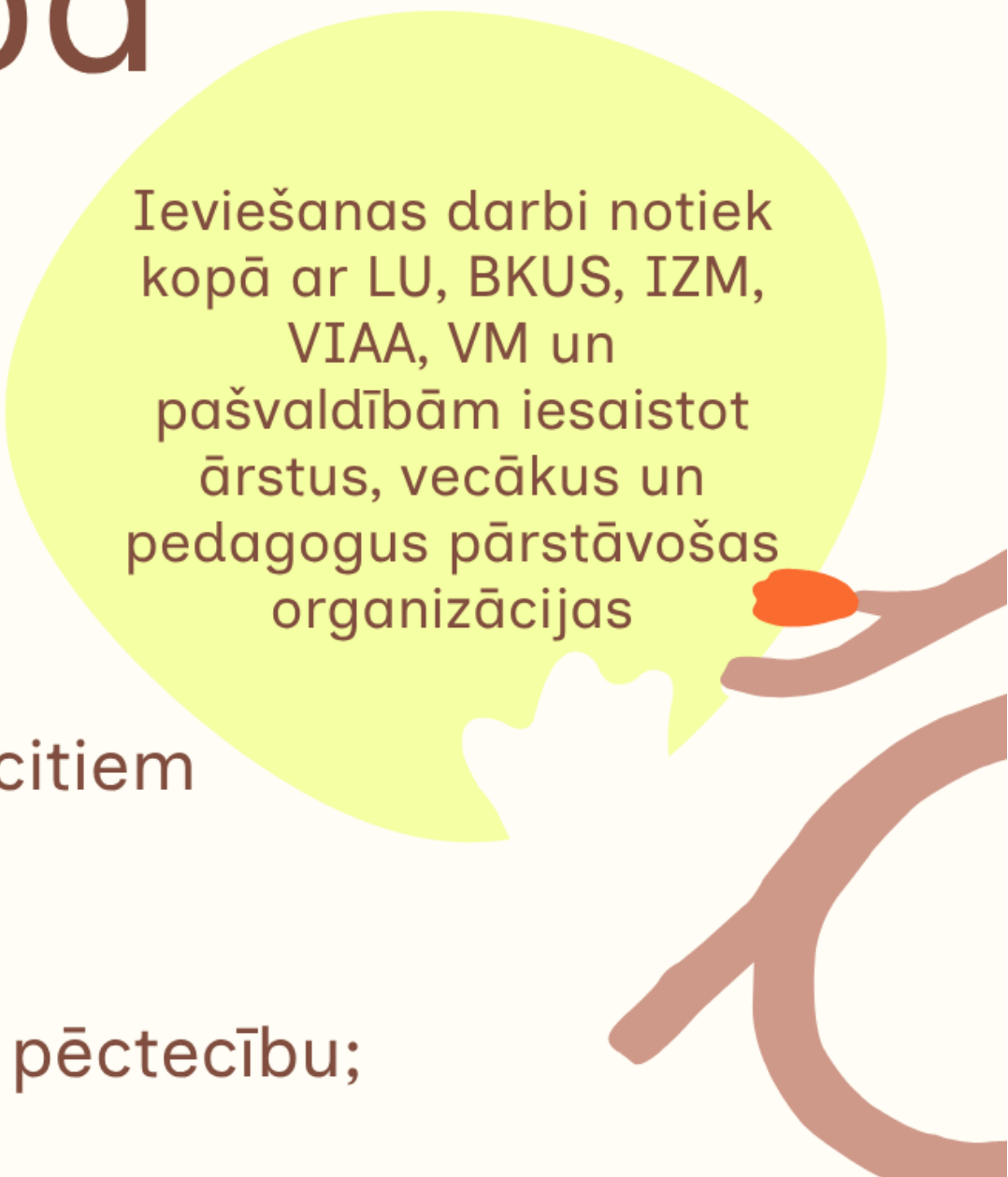
Bērna spēju un prasmju tests ir BAASIK daļa, kurā apmācīts testa vadītājs rotaļīgā, bērnam saprotamā veidā pārbauda noteiktas bērna prasmes, piemēram, domāšanu, valodas sapratni, uzmanību, atmiņu, sīko motoriku un mācīšanās pamatus.

- 1-2 individuālas nodarbības
- Bērns pilda uzdevumus planšetē

Pilotprojekta nepieciešamība

- Testēt instrumentu plašākā bērnu populācijā un dažādās vidēs;
- Novērtēt starpinstitucionālās sadarbības modeli;
- Pārbaudīt sadarbību starp vecākiem, pedagogiem, ģimenes ārstiem un citiem iesaistītajiem;
- Izvērtēt digitālās platformas lietojamību, datu apmaiņu un informācijas pēctecību;
- Identificēt praktiskās nepilnības un veikt nepieciešamos uzlabojumus procesā un tehniskajā risinājumā;
- Sagatavot drošu pamatu mērogošanai visā Latvijā.

Ieviešanas darbi notiek kopā ar LU, BKUS, IZM, VIAA, VM un pašvaldībām iesaistot ārstus, vecākus un pedagogus pārstāvošas organizācijas

Pilotēšanas norise

Pilotēšana piecās pašvaldībās – Cēsis, Jēkabpils, Daugavpils, Rīga un Liepāja.

Katrā pašvaldībā:

- vismaz **1000** bērni līdz sešu gadu vecumam un viņu ģimenes;
- **visas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes**, var tikt iesaistītas arī privātās pirmsskolas izglītības iestādes
- **vismaz pieci speciālisti** (logopēdi, psihologi, speciālie pedagogi) bērnu spēju un prasmju testa vadīšanā;
- vismaz **80% pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu**;
- vismaz **60% ģimenes ārstu prakses**, kurās reģistrēti bērni līdz sešu gadu vecumam. Nepieciešamības gadījumā var tikt iesaistīts pediatrs

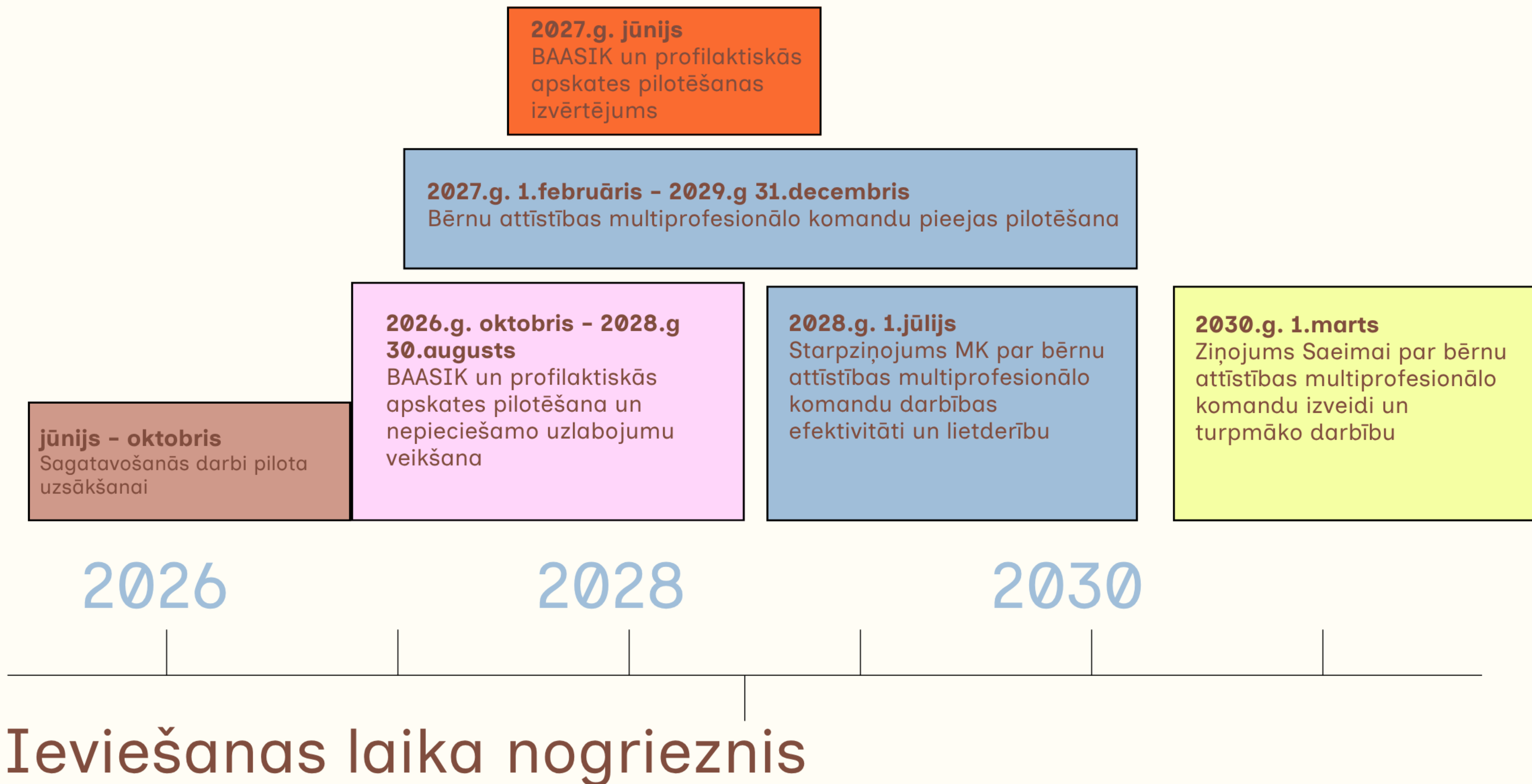

Informatīvās aktivitātes,
semināri vecākiem un
speciālistiem

Apmācības PII pedagogiem

BSPT vadītāju sagatavošana

Apmācības ģimenes ārstu
komandai

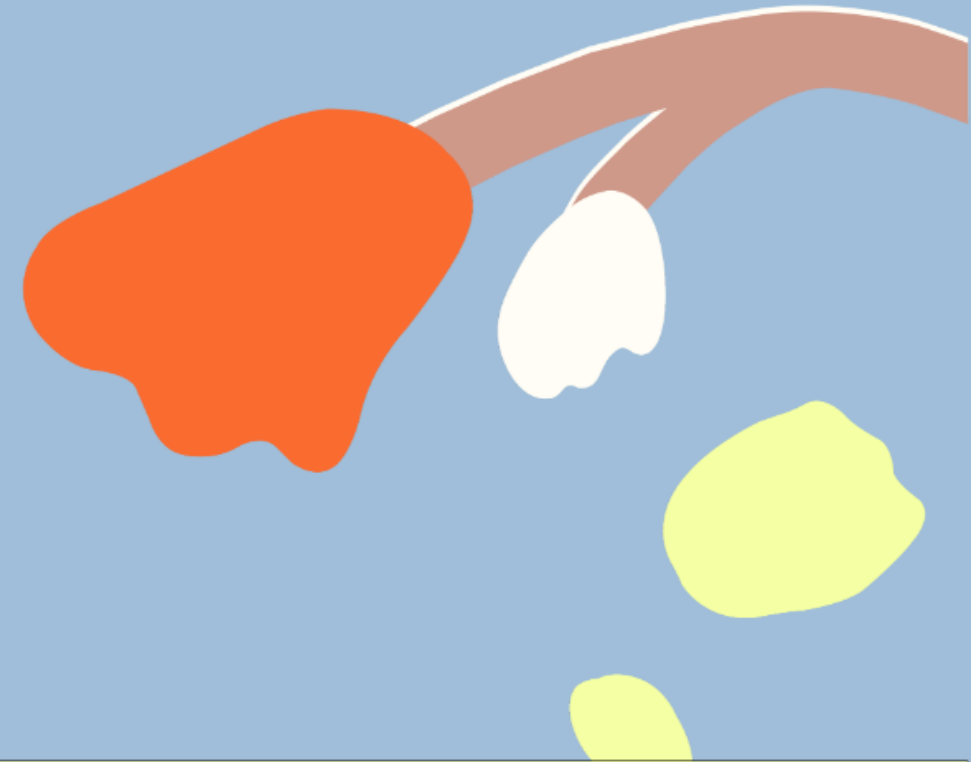

Uzdod jautājumu paneļdiskusijas
dalībniekiem, paud viedokli vai
raksti ieteikumus par
prezentācijās dzirdēto

Iesūtīto apspriedīsim paneļdiskusijā

Ej uz
[slido.com](https://slido.com/#2349897)
#2349 897

bernsaug.gov.lv

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

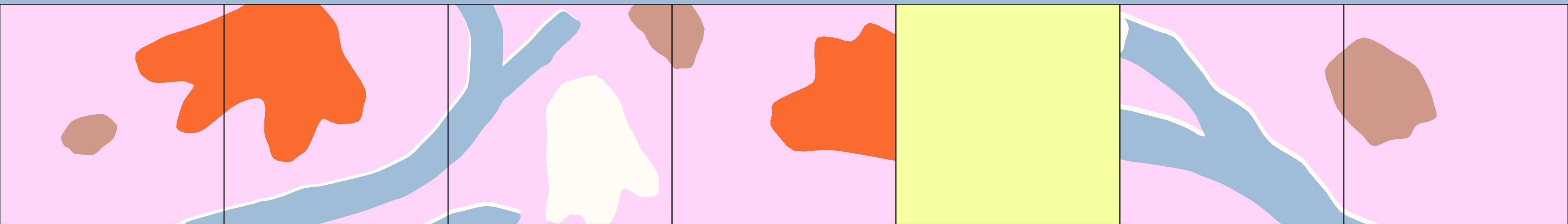

Valsts kanceleja

**Bērn
AUG**

Kāpēc BKUS Metodiskās vadības centrs?

e-BAASIK ieviešana praksē jeb no ideālās
pasaules uz reālo dzīvi

e-BAASIK ieviešana balstās uz diviem savstarpēji papildinošiem pamatiem — zinātnisku instrumentu un normatīvo ietvaru

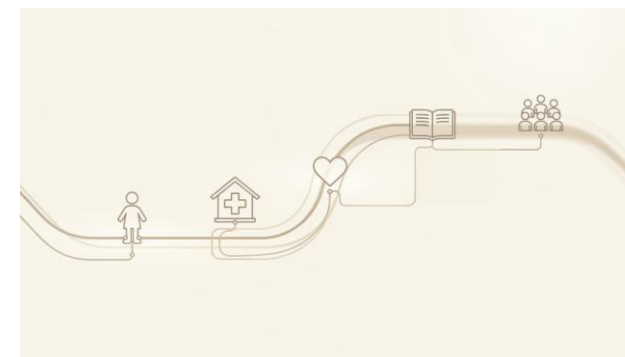
Taču starp teoriju un praksi vēl ir nepieciešams izšķirošs solis

1. Zinātnisks instruments

Validēts, standartizēts un atzīts par piemērotu ieviešanai vispārējā bērnu populācijā kā daļa no profilaktiskās apskates pie ģimenes ārsta

2. Normatīvais ietvars

Nākotnes redzējums nostiprināts saistīto jomu pamatnostādnēs un attīstības plānos - politiskā griba ieviešanai ir skaidra

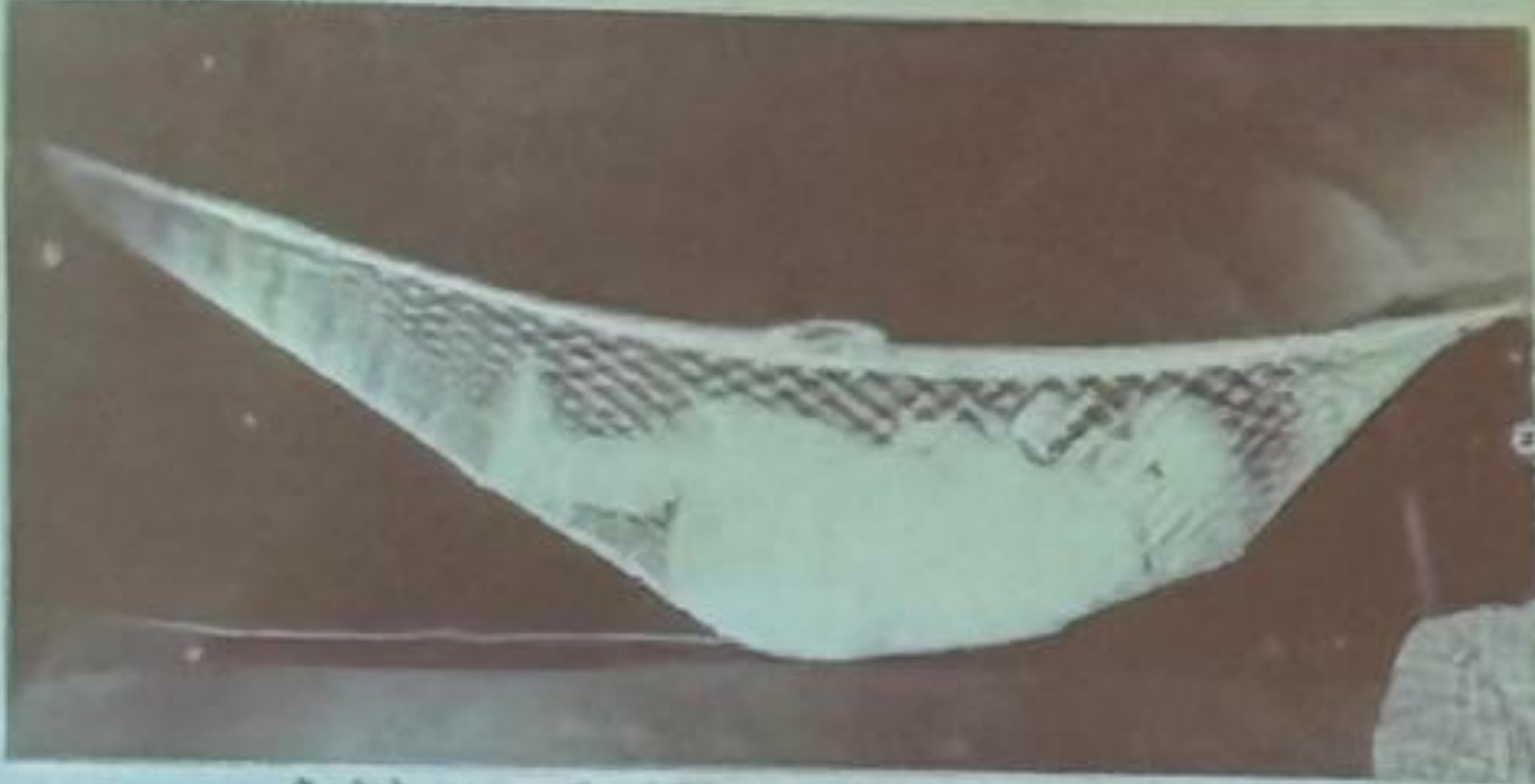
Kas šobrīd notiek BKUS MVC?

A — Adaptācija reālai ģimenes ārsta praksei, lai instruments būtu izmantojams ikdienā, neradot lieku/pārmērīgu ĢĀ noslodzi. Izveidotas pilnīgi jaunas bērnu profilaktiskās apskates, kā ietvaros tiks realizēts arī e-BAASIK

B — Definēti tālākie rīcības algoritmi pēc e-BAASIK, lai ar skrīningu viss nebeidzas, bet sākas mērķtiecīga palīdzība – veselības aprūpes, izglītības sistēmās un mājās. Automatizētās rekomendācijas vieglāku grūtību gadījumos

C – Multiprofesionālo komandu metodikas izstrāde tiem bērniem, kam ir multipli riski vairākās jomās – jauns pakalpojums 8 pašvaldībās

Keep Baby SAFE with
a "Lull-A-Baby" Car Hammock

* Baby constantly visible; your view remains not impacted.

**SAFEST, MOST COMFORTABLE CAR BED
EVER MADE**

**FITS ANY HARDTOP CAR
ONE-MINUTE INSTALLATION**

RETAILS FOR ONLY
\$ 6⁹⁵

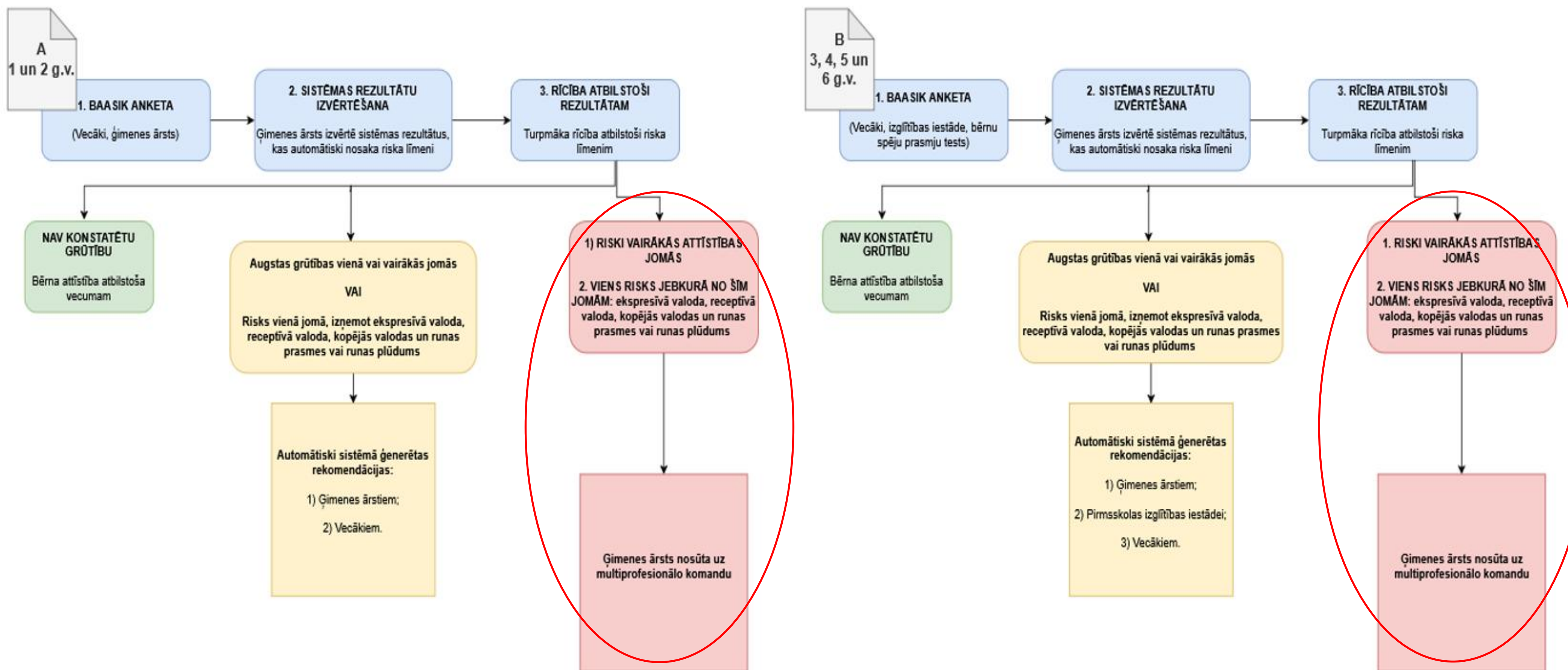
YOU CAN PURCHASE A "LULL-A-BABY" CAR HAM-
MOCK FROM YOUR LOCAL DEALER OR PURCHASE
IT AT 888 Lighthouse Avenue, Monterey, California.

on the Monterey Peninsula

PACIENTA CEĻŠ PĒC BAASIK REZULTĀTA

Mērķis - savlaicīgi pamanīt attīstības riskus un nodrošināt atbilstošu atbalstu bērnam un ģimenei

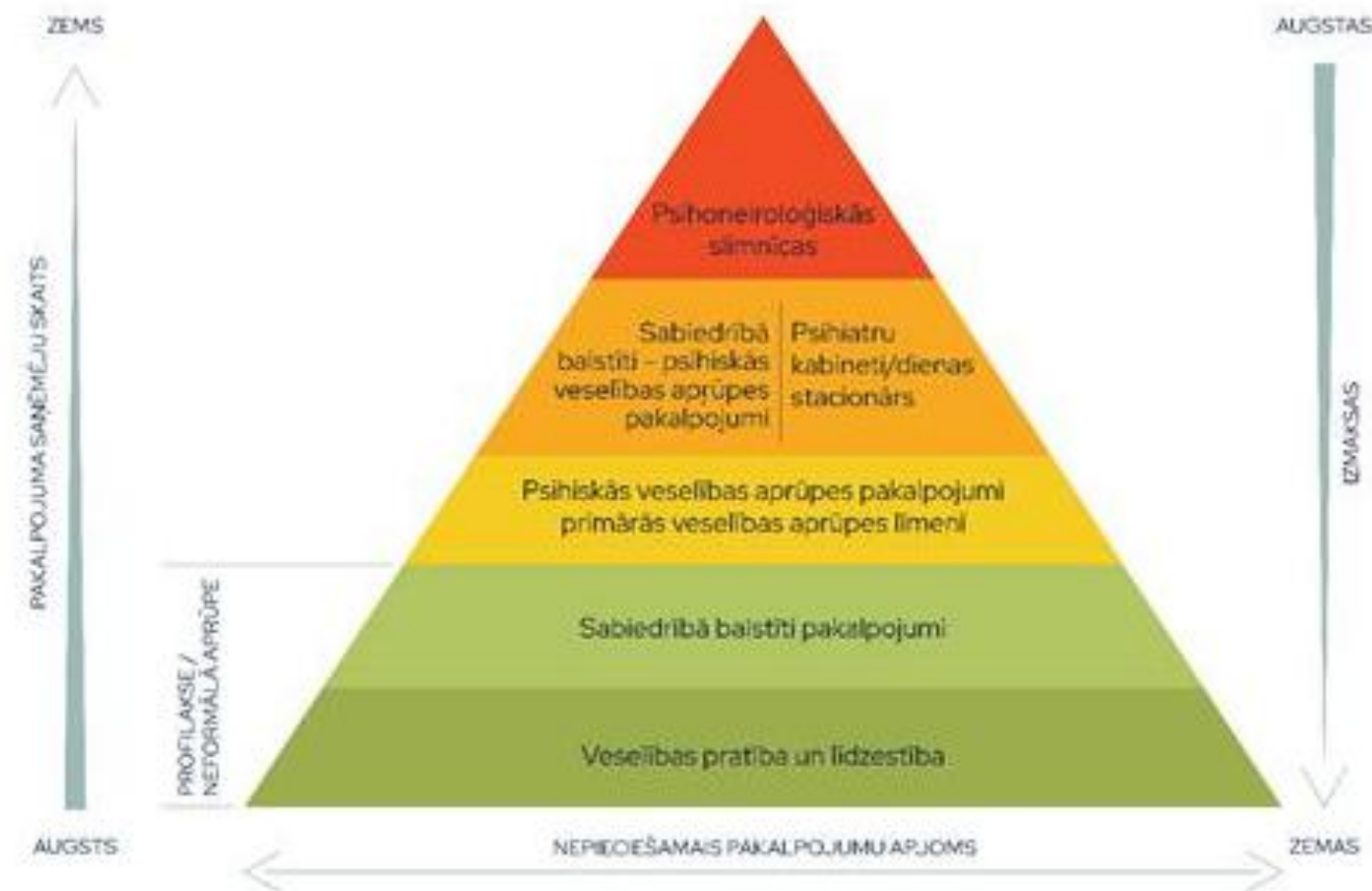
Kāpēc BAASIK un kāpēc jaunās komandas?

Atbalsts bērnam jāsniedz tad, kad ir atklātas grūtības un riski, nevis tikai tad, kad jau ir izveidojušies klīniski identificējami traucējumi un diagnozes.

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34542577/>, <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC4951085/>

Tas nav pakalpojums, kur «ārsts labo bērnu», bet sabiedrībā balstīts komandas pakalpojums, kurā plecu pie pleca ar bērna vecākiem, vidi un bērnu strādā komanda

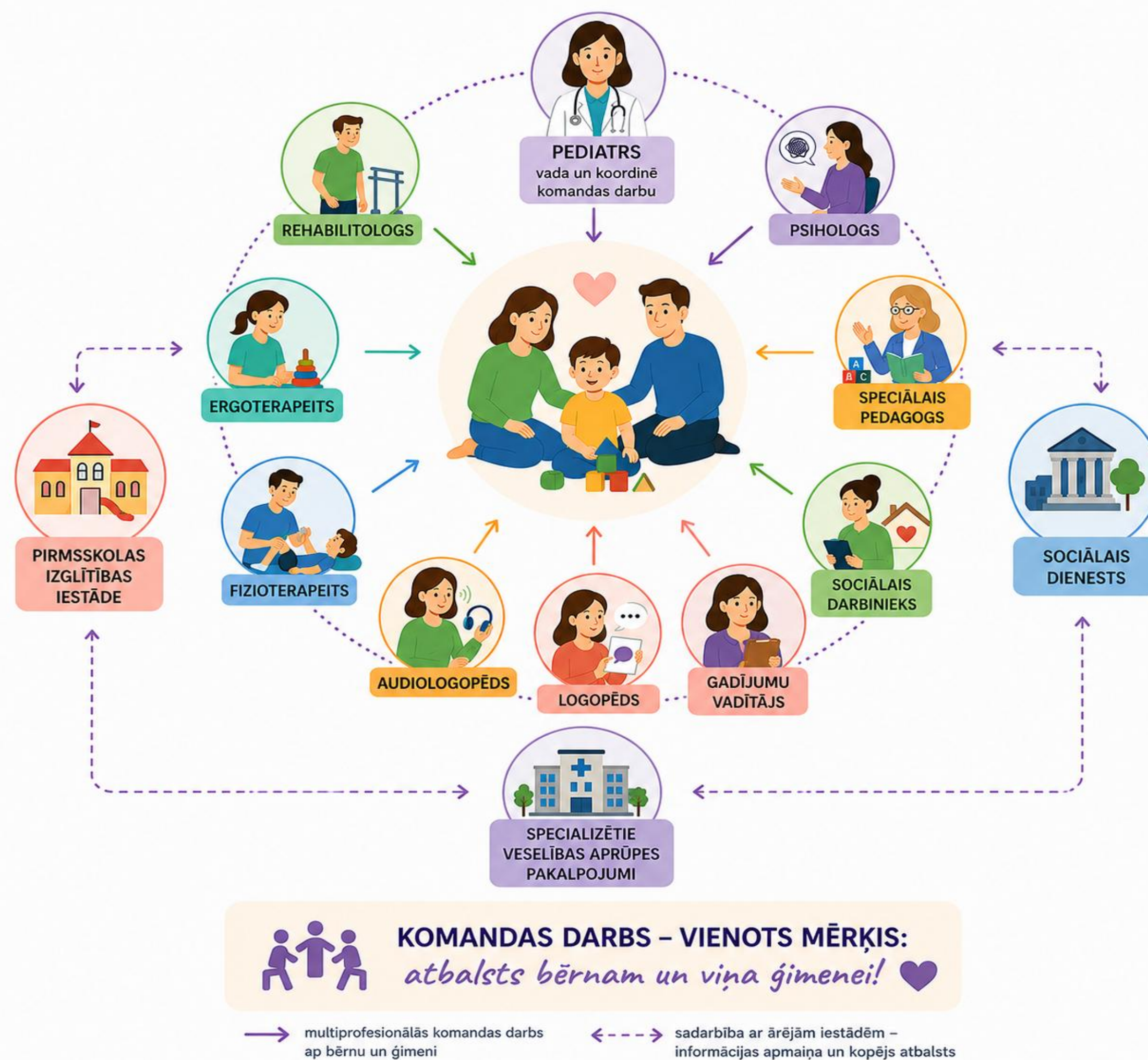
AP centri – sabiedrībā balstīts veselības, sociālais un izglītības komandas atbalsts

Kas ir sabiedrībā balstīts pakalpojums?

Komandu «pamataprīkojums», ko pielieto pēc nepieciešamības

- Padziļinātās izvērtēšanas instrumentus;
- Specializētas intervences ģimenēm un bērniem;
- Nosūtīt tālāk uz specializētiem veselības aprūpes pakalpojumiem.

Galvenais izaicinājums ir domāšanas un sadarbības modeļa maiņa — gan veselības aprūpes speciālistiem, gan vecākiem, izglītības iestādēm un pašvaldībām.

Tas nozīmē pāreju:

- no hierarhiskas uz **horizontālu multiprofesionālu sadarbību**;
- no fokusa uz diagnozi un ārstēšanu uz **agrīnu atbalstu bērnam, ģimenei un videi**;
- no individuāla speciālista darba uz **kopīgu komandas darbu un grupu intervencēm ģimenēm**;
- no darba tikai veselības aprūpes sistēmā uz **ciešāku sadarbību ar izglītības un sociālo vidi**, tostarp speciālistu un vecāku apmācībām.

Tāpēc komandas kodolā nav obligāti jābūt visiem specializētās aprūpes ārstiem, piemēram, psihiatram vai neirologam — viņi tiek piesaistīti tad, kad bērna vajadzības to prasa.

Sirsnīgs paldies multiprofesionālo komandu metodikas izstrādes darba grupai

Dr. Zanda Pučuka

pediatre, BKUS
multiprofesionālās komandas vadītāja

Amanda Zariņa

klīniskā psiholoģe,
vecmāte

Dace Bērtule

fizioterapeite, BKUS
Rehabilitācijas klīnikas vadītāja vietniece

Liene Daškevica

ergoterapeite, BKUS Bērnu un jauniešu
psihiskās veselības centra Neirālās
attīstības traucējumu komandas vadītāja

Dr. Renāte Snipe

pediatre,
bērnu pneimonoloģe

Jana Bernadska

ergoterapeite pediatrijas jomā

Dagnija Kumeliņa

logopēde, Latvijas
Logopēdu asociācijas vadītāja

Rimma Beļikova

BKUS Metodiskās vadības centra
vadītāja

Dr. Nikita Bezborodovs

bērnu psihiatrs,
BAASIK līdzautors

Lelde Krauze

ergoterapeite pediatrijas jomā

Kristīne Veispale

sociālā darba eksperte,
īpaši ģimenēm ar bērniem

Marta Krivade

BKUS Metodiskās vadības centrs

Dr. Ieva Muižniece

bērnu psihiatre

Uļjana Matvejeva

rehabilitoloģe

Arvita Jukša

Daugavpils Ķīmijas apkaimes
PII vadītāja

Gunita Metlāne

BKUS Metodiskās vadības centrs

Iluta Vilnīte

klīniskā psiholoģe,
speciālais pedagogs eksperte

Laura Beāte Buliņa

audiologopēde

Kristīne Karnīte

Siguldas pedagoģiski medicīniskās
komisijas vadītāja un speciālais pedagogs

Arta Hermane

BKUS Metodiskās vadības centrs

Uzdod jautājumu paneļdiskusijas
dalībniekiem, paud viedokli vai
raksti ieteikumus par
prezentācijās dzirdēto

Iesūtīto apspriedīsim paneļdiskusijā

Ej uz
slido.com
#2349 897

bernsaug.gov.lv

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Valsts kanceleja

**Bērn
AUG**